

АРДЫН ДУУ БҮЖГИЙН ХАН ХЭНТИЙ ЧУУЛГЫН 2017 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

**Нэмэлт мэдээлэл авахыг хүсвэл
дараах хаягаар харилцана уу:**

ТАБ-ын Тэргүүлэгч аудитор
Ч. Эрдэнэбаатар
Утас: 70562112
Цахимхаяг:

Аудитын менежер
Д. Оюунтуяа
Утас: 70562147
Цахимхаяг:

Аудитор:
Утас:
Цахимхаяг:

ТАБ-ын хаяг: Хэнтий аймаг дахь
Төрийн аудитын газар
Байршил: Хэнтий аймаг Хэрлэн сум
Сариг баг
Цахим хуудас: www.audit.mn

Өнлөрхаан Итгэл Аудит ХХК
Захирал Б. Маналсүрэн
Утас 70562575, 99039424
Цахим хаяг:
undurkhaanitgel@yahoo.com

Аудитын тайлан

Хавсралт 1: Агуулга

Хавсралт 2: Аудитын гэрчилгээ

Хавсралт 3: Менежментийн захидал

Хавсралт 4: Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

Хавсралт 5: Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

АГУУЛГА

1. Аудит хийх хууль эрх зүйн үндэслэл
2. Байгууллагын хууль, эрх зүйн орчин
3. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа
4. Аудитын шалгуур үзүүлэлт, аудитын арга зүй, хэрэгжүүлсэн горим, хяналтын сорил болон нарийвчилсан горим, түүний үр дүн
5. Материаллаг байдлын түвшин
6. Дотоод хяналт
7. Төсвийн орлого, зардлын гүйцэтгэл, түүний талаарх тайлбар
8. Шилэн дансны мэдээлэл
9. Олж тогтоосон гол эрсдэлүүд, түүний үр дагавар
10. Гол, онцлог гүйлгээний талаарх (тохиромжтой бол) тайлбар
11. Аудитаар илрүүлсэн гол зөрчлүүд, тэдгээрийг шийдвэрлэсэн талаар:
12. Материаллаг бус залруулагдаагүй алдаануудын талаарх тайлбар:
13. Анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал
14. Дараагийн аудитаар авч үзэх асуудлууд
15. Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар илэрсэн зөрчлийн нэгтгэл
16. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт
17. Аудитын гэрчилгээний тохирох загварын талаарх дүгнэлт

Аудит хийх хууль эрх зүйн үндэслэл:

Төсвийн тухай хуулийн 8.9.1, Төрийн аудитын тухай хуулийн 15.1.2 дахь заалтыг үндэслэн Төрийн аудитын тухай хуулийн 18.2 дугаар зүйлд заасан бүрэн эрхийн хүрээнд Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын 2017 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд ХЭА-2018/40/СТА-ХАК-ТШЗ аудит хийлээ.

Аудитыг Төсвийн тухай, Төрийн аудитын тухай, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулиуд болон холбогдох бусад хууль, тогтоомжийн хүрээнд Аудитын олон улсын стандартын зарчмуудад нийцүүлэн төлөвлөлтийн шатанд боловсруулсан төлөвлөгөө, хөтөлбөрийн дагуу явуулав.

Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын 2017 оны санхүүгийн тайлан Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн Олон улсын стандарт /УСНББОУС/, түүнд нийцүүлэн гаргасан улсын төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, заавар, журмын дагуу үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь энэхүү аудитын зорилт байв.

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлангаа УСНББОУС, түүнд нийцүүлсэн Сангийн сайдын холбогдох журмууд, төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, програм хангамжийн дагуу үнэн зөв, бодитой бэлтгэх үүрэгтэй.

Тухайн санхүүгийн тайлан Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, нягтлан бодох бүртгэлийн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчмууд, УСНББОУС-тай нийцүүлж материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын 2017 оны санхүүгийн тайлангийн аудитыг 2018 оны 2 дугаар сарын 07-ноос 2018 оны 2 дугаар сарын 20-ны хооронд хийхээр төлөвлөн Аймгийн аудитын газрын гэрээт Өндөрхаан Итгэл Аудит ХХК-ийн 1 дүгээр багийн аудитор хэрэгжүүлэв. /ТАБ-СТА-А-9/

Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулга нь 2017 оны санхүүгийн тайланг 2018 оны 2 дугаар сарын 07-нд Өндөрхаан Итгэл Аудит ХХК-д ирүүлсэн байна.

Өндөрхаан Итгэл Аудит ХХК нь аудитыг 2018 оны 2 дугаар сарын 08-наас 2018 оны 2 дугаар сарын 14-ны хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2018 оны 2 дугаар сарын 25-нд Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын удирдлагад гардуулна.

Байгууллагын хууль, эрх зүйн орчин:

Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын төсвийн захирагч нь Монгол улсын "Төсвийн тухай" "Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай" "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай" "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай" "Хөдөлмөрийн тухай" "Төрийн аудитын тухай" "Нийгмийн даатгалын тухай" "ХХОАТ-ын тухай" "Шилэн дансны тухай" хууль болон Засгийн газрын тогтоол, Сангийн сайдын тушаал, бусад холбогдох хуулиудын хүрээнд үйл ажиллагаа явуулж байна. Тайлант онд тухайн байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг гол хууль, тогтоомж, түүнд нийцүүлэн гарсан журам, зааварт өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа:

Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын "Үндэснийхээ урлагийг судлан, сурч эзэмшиж сурталчлан түгээн дэлгэрүүлэх ажиллагсдын мэргэжил ур чадварыг өндөр түвшинд байлгах, дасгал сургуулилалт сургалтыг тогтмолжуулах өвөрмөц уран бүтээл туурвих байнгын эрэл хайгуул хийж өөрсдийн нөөц бололцоогоо дайчлан үзэгчдийн оюуны эрэлт хэрэгцээ таашаал сонирхолд нийцэхүйц урлагийн бүтээлээр үйлчлэнэ" гэж үйл ажиллагааны зорилтоо тодорхойлсон байна.

Дээрх зорилтыг хэрэгжүүлэхийн тулд Монгол Улсын Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1-д "Төсвийн байгууллага нь түүний үйл ажиллагааг үр ашигтай удирдлагаар хангаж, ажлын үр дүнг хариуцах үүрэг бүхий төсвийн шууд захирагчтай байна" гэж заасан байна.

Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.4.18-д "Төсвийн бусад байгууллагын дарга /захирал, эрхлэгч/ тухайн байгууллагын төсвийн шууд захирагч байна" гэж заасны дагуу Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын дарга нь төсвийн захирагчийн үүргийг гүйцэтгэж байна. Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын 2017 оны төсвийг Боловсрол соёл шинжлэх ухааны яамнаас аймгийн төрийн сангаар дамжуулан олгож байна.

Төсвийн шууд захирагчтай холбоотой хууль эрх зүйн баримт бичгийг судалсан бөгөөд байгууллагатай холбоотой Төсвийн тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулиудыг хэрэгжүүлэн ажиллаж байна. Бусад хууль тогтоомжуудыг байгууллагын эрх зүйн орчин хэсэгт харуулав.

Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын үйл ажиллагааны талаар төлөвлөлтийн шатанд ТАБ-СТА-А-1 маягтад тодорхой тусгасан.

Аудитын шалгуур үзүүлэлт, аудитын аргазүй, хэрэгжүүлсэн горим, хяналтын сорил болон нарийвчилсан горим, түүний үр дүн:

Аудит хийхэд Нягтлан бодох бүртгэлийн нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчмууд, УСНББОУС, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийг шалгуур болгон ашиглав.

Аудитаар Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын 2017 оны санхүүгийн тайланд дүгнэлт өгөх үүднээс төсвийн захирагчийн удирдлагын бэлтгэсэн санхүүгийн тайлан нь материаллаг хэмжээний алдаатай илэрхийлэгдээгүй гэсэн үндэслэлтэй нотолгоо олж авахын тулд төсвийн дансдын уламжлалт эрсдэл болон хяналтын эрсдэлийг тогтоон тухайн байгууллагын зүгээс тавьж буй дотоод хяналтыг үнэлж баримтжууллаа. /ТАБ-СТА-А-5/

Санхүүгийн тайланг бэлтгэн гаргахад баримталсан бодлого, зарчмуудыг үнэлж, зарим гүйлгээ ихтэй томоохон дансад түүвэрчилсэн байдлаар аудитын нарийвчилсан горим, сорил 6-г гүйцэтгэв. /ТАБ-СТА-В-3/

Тухайн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, системтэй танилцахад Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын санхүүгийн үйл ажиллагаанд хэрэглэгдэх нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг боловсруулан Соёл спорт, аялал жуулчлалын сайдын 2013 оны А/465 тоот тушаалаар батлуулан мөрдөн ажиллаж байна. Энэхүү бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь УСНББОУС-тай нийцсэн байна. ОУ-ын стандарттай нийцсэн бүртгэлийн бодлоготой, нягтлан бодох бүртгэлийн програм нийцсэн байна.

Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын санхүүгийн үйл ажиллагаанд ашиглагдаж байгаа компьютерийн системийн үйл ажиллагаатай асуулга явуулах аргаар танилцан түүний нарийн төвөгтэй байдлын үнэлгээг хийхэд бага буюу мэдээллийн технологийн

мэргэжилтэнг оролцуулах шаардлагагүй гэсэн үнэлгээ авсан тул аудитыг шууд гүйцэтгэлээ. /ТАБ-СТА-В-2/

Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын санхүүгийн үйл ажиллагааг бүртгэх, хянах, боловсруулах үйл ажиллагааг санхүү нягтлан бодох бүртгэлийн CTS санхүүгийн програмаар боловсруулан санхүүгийн тайлан бэлтгэх аргачлалын дагуу санхүүгийн тайланг гаргасан байна.

Материаллаг байдлын түвшин:

Гүйцэтгэлийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшинг нийт зардлын 1 хувиар тогтоож, хүлээн зөвшөөрөх алдааны түвшинг 5,9 сая төгрөг гэж тооцов.

Дотоод хяналт:

Бид санхүүгийн тайланд материаллаг алдаа байхгүй гэдгийг нягтлах үүднээс дотоод хяналтыг шаардлагатай гэж үзсэн хэмжээгээр дахин хийсэн. Энэ нь материаллаг алдаа гарахаас хамгаалахын тулд жилийн турш үр нөлөөтэй ажиллах ёстой гол хяналтуудыг тодруулах, судлах зорилготой юм. Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын хяналт эрсдэлийг төлөвлөлтийн үед бага гэж тооцсон ба дахин хянахад дотоод хяналт хангалтгүй байна.

Төсвийн орлого, зардлын гүйцэтгэл, түүний талаарх тайлбар:

2017 оны батлагдсан төсвийг сар, улирлын хуваарийн дагуу салбарын яамны Төрийн сангийн харилцах дансаар дамжуулан аймгийн Төрийн сангаас санхүүжүүлснээс гадна төсвийн хүрээний мэдэгдлийг боловсруулах, төсвийн санхүүжилтийн гүйцэтгэлийг хангах, төсвийг зардлын төрөл зүйлээр хуваарилан гүйцэтгэлд хяналт тавин ажилласан байна.

Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын төсвийн захирагч нь 2017 онд улсын төсвөөс урсгал зардалд 520886,2 мянган төгрөг, үйл ажиллагааны орлого 24862,2 мянган төгрөг, нэмэлтээр 8500,0 төгрөгийн орлого олжээ. Үүнээс урсгал зардалд 545708,4 мянган төгрөг батлагдсанаас 545518,1 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна. 2017 оны эцэст 190,3 сая төгрөгийг улсын төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн.

Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны хуулийн гол зорилт нь улс, орон нутгийн төсөв, улсын болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгийн үр ашигтай зарцуулах зорилгоор төсвийн удирдлагын хэрэгжүүлэх шийдвэр, үйл ажиллагааг ил тод нээлттэй, ойлгомжтой байх түүнд олон нийт хяналт тавих мэдээллийн тогтолцоог бүрдүүлэхэд оршино гэж заасан.

Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулга нь шилэн дансанд байгууллагын батлагдсан төсөв, төсвийн гүйцэтгэл, санхүүжүүлэх эх үүсвэрийн 1-12 дугаар сарын мэдээ, 5 сая төгрөгнөөс дээш дүнтэй санхүүжилтийн орлогыг байршуулсан, төсөв хөрөнгөтөй холбогдолтой тушаал шийдвэрийг шилэн дансанд байршуулаагүй байна.

Олж тогтоосон гол эрсдэлүүд, түүний үр дагавар:

Аудитын төлөвлөгөөний дагуу аудитын 34 эрсдлийг тогтоож, батламж мэдэгдлүүдийн хүрээнд данс бүрээр нийт 11 нарийвчилсан горим, сорил гүйцэтгэв.

Үр дагаврыг тодорхойлж чадвал: Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй гүйлгээ хийсэн, бусдаар ажил гүйцэтгүүлэх зардлаас үндсэн хөрөнгө худалдан авсан, НДШ, ХХОАТ-ын тооцоолол буруу хийсэн, малын жилийн эцсийн тооллогын бүртгэл хөтлөөгүй зэрэг зөрчлүүд гарсан нь санхүүгийн тайлангийн оршин байх, хэмжилт, иж бүрэн байх, үнэн зөв байдал, толилуулга ба илчлэл гэсэн батламж мэдэгдлийн шаардлагыг хангахгүй байна.

Гол, онцлог гүйлгээний талаарх (тохиромжтой бол) тайлбар:

Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын 2017 оны санхүүгийн тайлан материаллаг хэмжээний алдаатай илэрхийлэгдээгүй гэдгийг, түүнийг бэлтгэн гаргахад баримталсан бодлого, зарчмуудыг үнэлж, аудитын явцад санхүүгийн тайланд нөлөөлөхүйц хэмжээний мөнгөн хөрөнгө, цалин, НДШ, ХХОАТ, Бараа материал, үндсэн хөрөнгө, орлого зардал, авлага өглөг зэрэг дансанд ажил гүйлгээ, үлдэгдэл, тооцооллуудыг түүвэрчлэн нарийвчилсан горим, сорилын аргаар шалгалаа. /ТАБ-СТА-В-3/

Аудитаар илрүүлсэн гол зөрчлүүд, тэдгээрийг шийдвэрлэсэн талаар:

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар хөндөгдсөн гол асуудлуудыг дараах заалтад хураангуйлан тэмдэглэв. Аудитын явцад материаллаг бус хэмжээний дараах алдаа илэрсэн байна. Үүнд:

1. Ажиллагсадын цалингаас 221.7 мянган төгрөгийн НДШ дутуу тайлагнаснаас 46.6 төгрөгийн НДШ төлөөгүй, 1 ажилтны 10,6 мянган төгрөгийн НДШ-ийг дутуу суутгасан нь НД-ын тухай Хуулийн 17 дугаар зүйлийн 1 "Ажил олгогч болон энэ хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан даатгуулагч нь шимтгэл төлөх талаар дор дурдсан үүрэг хүлээнэ", 17 дугаар зүйлийн 1.1 дэх заалт "хөдөлмөрийн хөлсний сан, түүнтэй адилтгах орлого болон түүнд оногдох шимтгэлийг үнэн зөв тодорхойлж, тогтоосон хугацаанд төлөх" заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн: Цаашид холбогдох хууль тогтоожийг хэрэгжүүлж ажиллах, НДШ-ийг ажилтны нийгмийн даатгалын дэвэрт нөхөн бичих зөвлөмж өгөх

2. Ажиллагсадад олгосон хоолны мөнгөнөөс 311.2 мянган төгрөгийн ХХОАТ дутуу суутгасан нь Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 15.1." Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал дээр ажил олгогчоос нэмж олгож байгаа тухайн ажилтнаас албан үүргээ гүйцэтгэхэд шууд холбогдолгүй дараахь бараа, үйлчилгээний орлогыг албан татвар ногдох шууд бус орлогод хамруулна", 15.1.3 "бэлнээр олгосон хоолны мөнгө." гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн: Дээрх зөрчилд төлбөрийн акт тогтоох

3. Анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу үед уран бүтээлийн хөлс 6330.0 мянган төгрөг олгосон нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.6-д "Анхан шатны баримтын бүрдэлт, үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна" 13.7-д "Анхан шатны баримтгүй ажил гүйлгээг бүртгэл тайланд тусгахыг хориглоно" гэж заасныг зөрчиж байна

Шийдвэрлэсэн: Дээрх зөрчлийг давтан гаргахгүй байх талаар зөвлөмж өгөхөөр тогтов.

4. Бусдаар ажил гүйцэтгүүлэх зардлаас 4787,5 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө худалдаж авсан нь Төсвийн тухай хуулийн 16-р зүйлийн 16.5.5 дахь "Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах" гэсэн заалт, Монгол улсын Сангийн сайдын 2014 оны 55 тоот тушаалаар баталсан "Төсвийн зарлагын эдийн засгийн ангиллыг ашиглах заавар"-ыг тус тус зөрчсөн байна

Шийдвэрлэсэн: Дээрх зөрчлийг давтан гаргахгүй байх талаар зөвлөмж өгөхөөр тогтов.

5. 630,9 мянган төгрөгийн бараа материалыг орлогодож, эд хариуцагчийн тайлан гаргаагүй шууд зардалд бичсэн нь Монгол улсын Сангийн сайдын 2000 оны 04 дүгээр сарын 28-ны өдрийн тушаалаар баталсан "Эд хариуцагчийн эрх үүргийн дүрэм"-ийн 2.9-д "Мөнгөн хөрөнгө, бараа материалын үнэт зүйлийг хүлээн авах, тавьж олгох, борлуулах ажлыг дагалдах баримт хуваарь, лимит зэргийг харгалзан өөрийн биеэр заавал шалган тоолж гүйцэтгэх ба орлого зарлагын баримт, анхан шатны бүртгэлийн заавар, баримт бичилтийн дүрмийн шаардлагын дагуу цаг тухайд нь цэвэр нямбай, засваргүйгээр үйлдэн гарын үсэг зурж баталгаажуулна" 2.10-д "Өөрийн хариуцаж байгаа зүйлийн орлого зарлагын болон үлдэгдлийн мэдээ тайланг тухай бүр зохих маягаар хариуцсан нягтлан бодогчид гарган өгч байна" гэж заасныг тус тус зөрчиж байна.

Шийдвэрлэсэн: Дээрх зөрчлийг давтан гаргахгүй байх талаар зөвлөмж өгөхөөр тогтов.

6. 13210,0 мянган төгрөгийн бараа материал(мал амьтад)-ын тооллогын бүртгэл байхгүй тооцоо бодоогүй нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 73-р зүйл 73.2 "Байгууллагын нягтлан бодогч нь үндсэн хөрөнгө бараа материал үнэ бүхий зүйлийг тооллогоор бүрэн байсан үлдэгдэл, гарсан зөрүүг тооллогын акт материал батлагдсанаас хойш 5 хоногийн дотор нягтлан бодохын бүртгэлд тусгаж дансны үлдэгдлийг тулган шалгана" гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн: Дээрх зөрчлийг давтан гаргахгүй байх талаар зөвлөмж өгөхөөр тогтов.

Залруулагдаагүй алдаануудын талаарх тайлбар:

Тус байгууллагын санхүүгийн тайлангийн аудитаар 25326,8 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрсэн ба материаллаг бус 6 алдааг санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөлөл байхгүй тул залруулах шаардлагагүй гэж үзлээ.

Анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал:

Анхаарал татахуйц чухал асуудал үгүй байна.

Дараагийн аудитаар авч үзэх асуудлууд:

Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын 2017 оны санхүүгийн тайлангийн аудитын явцад яригдсан асуудлууд болон менежментийн захидлаар өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хянан үзнэ.

Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар илэрсэн зөрчлийн нэгтгэл:

Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын 2017 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар 25326,8 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрсэнээс 311,2 мянган төгрөгийн зөрчилд төлбөрийн акт, 25015,6 төгрөгийн зөрчилд зөвлөмж өгөхөөр тогтов.

Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт:

Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын 2016 оны санхүүгийн тайланд Ай Жэй Эй Эйч Аудит ХХК аудит хийсэн ба зөрчилгүй санал дүгнэлт өгсөн байна. 2 төлбөрийн акт, 2 зөвлөмж өгсөн бөгөөд зөвлөмжийг биелүүлж ажилласан байна.

Зөрчилгүй санал дүгнэлт

Ардын дуу бүжгийн Хан хэнтий чуулгын 2017 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө /өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээ болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг материаллаг зүйлсийн хувьд Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС-д нийцүүлж, Сангийн сайдын баталсан бодлого журам,зааврын дагуу үнэн, бодитой,шударга илэрхийлсэн тул зөрчилгүй санал дүгнэлт гаргаж байна.

Аудитлагдсан санхүүгийн тайлан, менежментийн захидал, аудитын гэрчилгээг тус тус хавсаргав.

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ

ХЯНАСАН:
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Ч.ЭРДЭНЭБААТАР
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР Д.ОЮУНТУЯА

БЭЛТГЭСЭН:
АУДИТОР Б.МАНАЛСҮРЭН 2018.02.25

**ХЭНТИЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

23119 Хэнтий аймаг, Хэрлэн сум, Сариг баг
Утас: 70-56-21-47, Факс: 70-56-21-12
E-mail: khentii@audit.gov.mn

2018.03.07 № 06/120

танай _____ -ны № _____ -г

Аудитын гэрчилгээ

Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.1, 18 дугаар зүйлийн 18.2, Төсвийн тухай хуулийн 8.9.1-д заасны дагуу Ардын дуу бүжгийн Хан Хэнтий Чуулгын 2017 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд санхүүгийн тайлангийн аудит хийв.

Зөрчилгүй санал дүгнэлт

Ардын дуу бүжгийн Хан Хэнтий Чуулгын 2017 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээ болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг материаллаг зүйлсийн хувьд Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС-д нийцүүлж, Сангийн сайдын баталсан бодлого, журам, зааврын дагуу үнэн, бодитой, шударга илэрхийлсэн тул зөрчилгүй санал дүгнэлт гаргаж байна.

Санал дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартад нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, зааврын дагуу гүйцэтгэсэн. Эдгээр нь санхүүгийн тайлан материаллаг буруу илэрхийллээс ангид эсэх талаар үндэслэлтэй баталгаа олж авах зорилгоор аудитыг төлөвлөж, гүйцэтгэхийг шаарддаг.

Аудитаар Ардын дуу бүжгийн Хан Хэнтий Чуулгын 2017 оны жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайлан дахь үлдэгдэл, ажил гүйлгээний дүн хэмжээ болон илчлэл тодруулга, тус байгууллагад мөрдөж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, бүртгэл хөтлөлт, програм хангамж, дотоод хяналтын систем болон удирдлагын хийсэн томоохон тооцооллыг шалгаж, аудитын санал дүгнэлтийг дэмжих нотлох зүйлсийг хангалттай цуглуулсан.

Бидний хийсэн аудит тус санхүүгийн тайлан, тодруулгад санал дүгнэлт өгөх хангалттай, зохистой үндэслэлийг бүрдүүлсэн бөгөөд аудитын дүнд үндэслэсэн санал, зөвлөмжийг аудитын тайланд тусгасан болно.

Үүрэг, хариуцлага

Ардын дуу бүжгийн Хан Хэнтий Чуулга нь Төсвийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1-д заасны дагуу тайлант хугацааны санхүүгийн тайлан, тодруулгыг Нягтлан бодох бүртгэлийн болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, түүнтэй нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу бэлтгэж, тайлагнах үүрэгтэй.

0900676

Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартын дагуу аудит хийж, жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланд санал дүгнэлт өгөх нь төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ч.ЭРДЭНЭБААТАР

**АРДЫН ДУУ БҮЖГИЙН ХАН ХЭНТИЙ
ЧУУЛГЫН 2017 ОНЫ САНХҮҮГИЙН
ТАЙЛАН**

Менежментийн захидал

Тэргүүлэх ач холбогдол №1 зүйлс:

Асуудал 1
Цалин
Асуудал 2
Зардал
Асуудал 3
Зардал
Асуудал 4
Бараа материал
Асуудал 5
Бараа материал

2018 оны 2 дугаар сар

Менежментийн захидал

Хэнтий аймаг дахь Төрийн аудитын газар аудитын явцад илрүүлсэн зүйлсийг нэгтгэсэн менежментийн захидлыг Ардын дуу бүжгийн Хан Хэнтий чуулгын удирдлагад зориулж бэлтгэсэн бөгөөд түүнд хяналтын сул тал, горимыг өөрчлөх замаар хяналтыг сайжруулах зөвлөмжийг өглөө.

Энэхүү менежментийн захидлын агуулга АОУС-ын дагуу хийгддэг ТАБ-ын аудитын горимоос урган гарсан болно. Бидний хэрэгжүүлсэн горим, сорил нь санхүүгийн тайлангийн санал дүгнэлт гаргахад зориулагдсан.

Тиймээс аудитын зөвлөмж нь дахин хяналт хийх үеийн нөхцөл байдлын талаархи бидний үнэлэлт, дүгнэлтийг тусгаж байгаа болно.

Төрийн аудитын байгууллага энэхүү зөвлөмжийг та бүхний бүртгэл, тайлагнал, хяналтын үйл ажиллагааг сайжруулах зорилготой бөгөөд харин зөвлөмжийг хүлээн авч, хэрэгжүүлэх нь танай үүрэг хариуцлага юм.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан Ардын дуу бүжгийн Хан Хэнтий чуулгын санхүүгийн холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Асуудал1: Цалин
Ажиглалт 1

Ажиллагсадын цалингаас 221.7 мянган төгрөгийн НД дутуу тайлагнасанаас 46.6 төгрөгийн НДШ төлөөгүй, 1 ажилтны 10,6 мянган төгрөгийн НДШ-ийг дутуу суутгасан. Энэ нь НД-ын тухай Хуулийн 17 дугаар зүйл болон санхүүгийн тайлангийн үнэн зөв байдал, хэмжилт, толилуулга ба тодруулга гэсэн батламж мэдэгдлийг бүрэн хангахгүй байна.

Тэргүүлэх ач холбогдол №1

Зөвлөмж

НД-ын тухай Хуулийн 17 дугаар зүйлийн 1 " Ажил олгогч болон энэ хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан даатгуулагч нь шимтгэл төлөх талаар дор дурдсан үүрэг хүлээнэ", 17 дугаар зүйлийн 1.1 дэх заалт "хөдөлмөрийн хөлсний сан, түүнтэй адилтгах орлого болон түүнд оногдох шимтгэлийг үнэн зөв тодорхойлж, тогтоосон хугацаанд төлөх" заалтыг мөрдөж ажиллах

Эрсдэлүүд

Санхүүгийн тайлангийн үнэн зөв байдал, хэмжилт, үнэлгээ зэрэг батламж мэдэгдлийг зөрчих эрсдэлтэй

Төсвийн захирагчийн хариу

Аудитаар илэрсэн энэхүү алдаа, зөрчил дутагдлыг төсвийн захирагч хүлээн зөвшөөрсөн болно.

Асуудал2: Зардал

Ажиглалт 2

Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй уран бүтээлийн хөлс 6330.0 мянган төгрөг олгосон. Энэ нь нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13-р зүйлийг болон санхүүгийн тайлангийн үнэн зөв байдал, хэмжилт, толилуулга ба тодруулга гэсэн батламж мэдэгдлийг бүрэн хангахгүй байна.

Тэргүүлэх ач холбогдол №1

Зөвлөмж

Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн13 дугаар зүйлийн 13.6-д" Анхан шатны баримтын бүрдэлт, үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна" 13.7-д "Анхан шатны баримтгүй ажил гүйлгээг бүртгэл тайланд тусгахыг хориглоно" гэж заасныг мөрдөж ажиллах

Эрсдэлүүд

Санхүүгийн тайлангийн үнэн зөв байдал, хэмжилт, үнэлгээ зэрэг батламж мэдэгдлийг зөрчих эрсдэлтэй

Төсвийн захирагчийн хариу

Аудитаар илэрсэн энэхүү алдаа, зөрчил дутагдлыг төсвийн захирагч хүлээн зөвшөөрсөн болно.

Асуудал 3: Зардал

Ажиглалт 3

Бусдаар ажил гүйцэтгүүлэх зардлаас 4787,5 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө худалдаж авсан. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16-р зүйл болон санхүүгийн тайлангийн үнэн зөв байдал, хэмжилт, толилуулга ба тодруулга гэсэн батламж мэдэгдлийг бүрэн хангахгүй байна.

Эрсдэлүүд

Санхүүгийн тайлангийн үнэн зөв байдал, хэмжилт, үнэлгээ зэрэг батламж мэдэгдлийг зөрчих эрсдэлтэй

Тэргүүлэх ач холбогдол №1

Зөвлөмж

Төсвийн тухай хуулийн 16-р зүйлийн 16.5.5 дахь “Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах” гэсэн заалт, Монгол улсын Сангийн сайдын 2014 оны 55 тоот тушаалаар баталсан “Төсвийн зарлагын эдийн засгийн ангиллыг ашиглах заавар”-ыг тус тус мөрдөж ажиллах

Төсвийн захирагчийн хариу

Аудитаар илэрсэн энэхүү алдаа, зөрчил дутагдлыг төсвийн захирагч хүлээн зөвшөөрсөн болно.

Асуудал 4: Бараа материал

Ажиглалт 4

630,9 мянган төгрөгийн бараа материалыг орлогодож, эд хариуцагчийн тайлан гаргаагүй шууд зардалд бичсэн. Энэ нь Монгол улсын Сангийн сайдын 2000 оны 04 дүгээр сарын 28-ны өдрийн тушаалаар баталсан "Эд хариуцагчийн эрх үүргийн дүрэм"-ийн 2.9 болон санхүүгийн тайлангийн үнэн зөв байдал, хэмжилт, толилуулга ба тодруулга гэсэн батламж мэдэгдлийг бүрэн хангахгүй байна.

Эрсдэлүүд

Санхүүгийн тайлангийн үнэн зөв байдал, хэмжилт, үнэлгээ зэрэг батламж мэдэгдлийг зөрчих эрсдэлтэй

Тэргүүлэх ач холбогдол №1

Зөвлөмж

Монгол улсын Сангийн сайдын 2000 оны 04 дүгээр сарын 28-ны өдрийн тушаалаар баталсан "Эд хариуцагчийн эрх үүргийн дүрэм"-ийн 2.9-д "Мөнгөн хөрөнгө, бараа материалын үнэт зүйлийг хүлээн авах, тавьж олгох, борлуулах ажлыг дагалдах баримт хуваарь, лимит зэргийг харгалзан өөрийн биеэр заавал шалган тоолж гүйцэтгэх ба орлого зарлагын баримт, анхан шатны бүртгэлийн заавар, баримт бичилтийн дүрмийн шаардлагын дагуу цаг тухайд нь цэвэр нямбай, засваргүйгээр үйлдэн гарын үсэг зурж баталгаажуулна", 2.10-д "Өөрийн хариуцаж байгаа зүйлийн орлого зарлагын болон үлдэгдлийн мэдээ тайланг тухай бүр зохих маягтаар хариуцсан нягтлан бодогчид гарган өгч байна" гэж заасныг тус тус мөрдөж ажиллах

Төсвийн захирагчийн хариу

Аудитаар илэрсэн энэхүү алдаа, зөрчил дутагдлыг төсвийн захирагч хүлээн зөвшөөрсөн болно.

Асуудал 5: Бараа материал

Ажиглалт 5

13210,0 мянган төгрөгийн бараа материал (мал амьтад)-ын тооллогын бүртгэл байхгүй тооцоо бодоогүй. Энэ Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 73-р зүйл 73.2 болон санхүүгийн тайлангийн үнэн зөв байдал, хэмжилт, толилуулга ба тодруулга гэсэн батламж мэдэгдлийг бүрэн хангахгүй байна.

Тэргүүлэх ач холбогдол №1

Зөвлөмж

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 73-р зүйл 73.2 "Байгууллагын нягтлан бодогч нь үндсэн хөрөнгө бараа материал үнэ бүхий зүйлийг тооллогоор бүрэн байсан үлдэгдэл, гарсан зөрүүг тооллогын акт материал батлагдсанаас хойш 5 хоногийн дотор нягтлан бодохийн бүртгэлд тусгаж дансны үлдэгдлийг тулган шалгана" гэсэн заалтыг мөрдөж ажиллах

Эрсдэлүүд

Санхүүгийн тайлангийн үнэн зөв байдал, хэмжилт, үнэлгээ зэрэг батламж мэдэгдлийг зөрчих эрсдэлтэй

Төсвийн захирагчийн хариу

Аудитаар илэрсэн энэхүү алдаа, зөрчил дутагдлыг төсвийн захирагч хүлээн зөвшөөрсөн болно.

Бэлтгэсэн:

Аудитор

Хянасан:

Тэргүүлэх аудитор

Аудитын менежер

Б.Маналсүрэн

Ч.Эрдэнэбаатар

Д.Оюунтуяа